

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра «Економіки, права та управління бізнесом»

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»
на тему: «Економічне обґрунтування диверсифікації діяльності підприємства
(на прикладі ТОВ «Миколаївський Сирзавод»)»

Виконавець:

студентка 6 курсу факультету ФЕУВ
Бурлаченко Ірина Володимирівна

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Сілічева Наталія Євгенівна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми вплив світової економіки на економічну ситуацію в Україні обумовлює корінні перетворення на підприємствах щодо організації конкурентоспроможного виробництва, швидке й адекватне реагування на турбулентність українського ринку, мобільного переходу на випуск нових видів продукції, забезпечення ефективності діяльності підприємства, диверсифікація є засобом забезпечення умов виживання і розвитку підприємства на ринку.

У наш час уже є очевидним, і з цим погоджується багато науковців і практиків, що для більшості вітчизняних підприємств вихід із кризи пов'язаний із виробництвом і реалізацією нової продукції, не просто технічно досконалої і якісної, а такої, що потрібна споживачам, відповідає їхнім потребам і запитам, при виробництві й реалізації якої підприємство зможе максимально використати свої порівняльні переваги.

Постійне зростання цін спричиняє зменшення споживання основних продуктів харчування населенням України, у тому числі молочної продукції, купуються більш дешеві та неякісні продукти. Незважаючи на те, що фізіологічна норма споживання сиру для людини становить 6,6 кг на рік, його фактичне споживання у світі – 2,5 кг [28]. В Україні ж однією людиною упродовж року у середньому споживається 1,5 кг сиру, а виготовляють виробники відповідно по 4,6 кг на одного мешканця країни, що значно менше порівнянно з Польшею (6 – 7 кг) і Францією (21 кг). Це свідчить про недостатнє насичення ринку сирної продукції.

Існує значна кількість публікацій, присвячених висвітленню розвитку диверсифікації діяльності підприємств, де, як правило, розглядаються теоретичні засади та методичні положення з аналізування диверсифікаційних заходів на підприємствах, моделей формування товарної диверсифікації та інше. Дослідження сутності «диверсифікація» розглядали у своїх працях такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як І. А.

Ансоффа, Н.А. Белякової, Л.М. Бутенка, П. Друкера, О.В. Зоренка, А.В. Ковальова, М.Д. Корінька, Ф. Котлера та багатьох інших.

Мета дослідження є процес розширення сфери діяльності підприємства ТОВ «Миколаївський сирзавод» шляхом створення цеху з виробництва майонезу та проведення економічного обґрунтування доцільності диверсифікації.

Завдання дослідження:

- описати сутність та роль розширення сфери діяльності підприємства;
- дослідити основні фактори та види, які впливають на вибір розширення сфери діяльності підприємства;
- провести аналіз ринку сирної продукції в Одеської області та в цілому по Україні;
- проаналізувати внутрішнє середовище та зовнішнє оточення підприємства ТОВ «Миколаївський сирзавод»;
- здійснити оцінку конкурентної ситуації та провести фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства;
- обґрунтувати план по реалізації розширення діяльності підприємства

Об'єктом дослідження виступає процес формування розширення діяльності на підприємстві харчової промисловості.

Предмет дослідження є теоретичні та методико-прикладні положення з розвитку диверсифікації на підприємстві ТОВ «Миколаївський сирзавод».

Методи дослідження. Для вирішення поставлених у випускній роботі завдань використовувалися такі методи: загальнонаукові: аналогія (при оцінці ризиків інвестиційного проекту), системний аналіз (при розробці концепції проекту); логічної абстракції (теоретичні узагальнення і формування висновків); економіко-статистичного аналізу: табличний та групування (при формуванні витрат на створення та функціонування нової продукції, при економічному обґрунтуванні доцільності відкриття нового цеху); маркетингові: SWOT - аналіз (для оцінки факторів, що впливають на реалізацію проекту). В процесі написання дипломної роботи були

використанні такі комп'ютерні програмні продукти, як Microsoft Office Word, Microsoft Office Excel, програма «Project Expert».

Інформаційною базою дослідження слугували нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій, статистичні щорічники Державної служби статистики України, звіти та аналітичні матеріали інших державних органів, наукові публікації та монографічні видання.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (67 найменувань) та 12-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 125 сторінок. Основний зміст викладено на 95 сторінках. Робота містить 24 таблиць, 13 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 2 статті:

«Фактори, які впливають на вибір стратегії диверсифікації»
(Збірник ОНЕУ, Одеса, 20 жовтня 2017р)

«Економічне обґрунтування диверсифікації діяльності підприємства»
(Організаційний комітет V Міжнародної конференції «Розвиток економіки та планування бізнесу в сучасних умовах: проблеми та шляхи вирішення», Одеса, 14-15 вересня 2017р.)

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні аспекти розширення сфери діяльності підприємства»** розглянуто сутність та види розширення сфери діяльності підприємств, фактори, що вплинули на вибір проектуемого розширення, аналіз ринку сирної продукції в Одеської області та в цілому по Україні.

У другому розділі **«Економічний аналіз стану ТОВ «Миколаївський сир завод»** » проаналізовано загальну характеристику

діяльності підприємства ТОВ «Миколаївський сирзавод» та фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства.

У третьому розділі «Економічне обґрунтування розширення діяльності ТОВ «Миколаївський сир завод» » запропоновано створення цеху з виробництва майонезу на підприємстві ТОВ «Миколаївський сирзавод» та розрахунок показників ефективності проекту і аналіз можливих ризиків та шляхи щодо їх мінімізації.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Виконано теоретичний аналіз основних понять «диверсифікація», яка в першу чергу пов'язана з розширенням сфери діяльності підприємства, наданих послуг та номенклатури виготовленої продукції. Визначені види, схема класифікацій та їх характеристика, а також напрямки які в свою чергу розділено на чотири групи: концентрична, вертикальна, горизонтальна і корпоративна. Розроблено класифікацію факторів, які впливають на процес розвитку диверсифікації на підприємствах. В основному їх поділяють на дві основні групи: внутрішні та зовнішні. Аналіз ринку сирної продукції продемонстрував, що в Одеській області та в цілому по Україні ринок молочної продукції з кожним роком знижувалося у середньому на 12 %.

2. Проаналізувавши підприємство ТОВ «Миколаївський сирзавод», можна сказати, що він спеціалізується на випуску молочної продукції. Загальна характеристика та фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства довели, що у цілому підприємство працювало досить стабільно, хоч і з не великими змінами в показниках. Протягом усього періоду набирало сили в оборотах і результатах. Чистка власного капіталу у 2016 році склала 81,2%, що був більшим, ніж у 2015 році, але набагато меншим за показник на 12% у 2014 році. Експрес діагностика фінансового

стану та оцінка ефективності діяльності і ділової активності ТОВ «Миколаївський сирзавод» дозволили зробити висновок, що для зміцнення і збереження ринкової позиції та фінансової стійкості, слід велику увагу приділяти інноваціям.

3. В зв'язку з розширенням номенклатури товарів на підприємстві ТОВ «Миколаївський сирзавод» запропоновано створення цеху з виробництва майонезу. Аналіз фінансових показників підтвердив, що створення цеху з виробництва майонезу на існуючому підприємстві є доцільним. При прогнозованій нормі випуску 22767 кг товару за рік (станом на 2019) загальний прибуток від реалізації продукції складе більше 480 849 тис. грн./рік. Ідекс прибутковості даного цеху склав 2,48 , що відобразилось на періоді окупності проекту у 13 міс. Також, було розраховано економічну ефективність проекту, а саме: були розраховані показники, як чистий приведений прибуток (NPV), внутрішню норму дохідності (IRR), термін окупності. Таким чином, $NPV=615885$ грн. ($NPV>0$), $PI=2,48$ ($PI>1$), $IRR=165,20$, $PP=1,67$ років.

АНОТАЦІЯ

Бурлаченко Ірини Володимирівни

**«Економічне обґрунтування диверсифікації діяльності підприємства
(на прикладі ТОВ «Миколаївський Сирзавод»)»**

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою «Економіка, планування та управління бізнесом»,

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2017 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження виступає процес формування розширення діяльності на підприємстві харчової промисловості.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти розширення сфери діяльності підприємства; досліджуються фактори, що вплинули на вибір проектуемого розширення.

Проаналізовано конкурентне середовище на ринку сирної продукції в Одеської області та в цілому по Україні. Проведено оцінку економічної ефективності проекту та можливі ризики щодо їх мінімізації.

Запропоновано створення цеху з виробництва майонезу та проведення економічного обґрунтування доцільності диверсифікації.

Ключові слова: диверсифікація підприємства, витрати, прибуток, грошовий потік, ефективність проекту, термін окупності.

ANNOTATION

Burlachenko Irini Volodomirivni

"Economic ground of diversification of activity of enterprise
(on the example of LLC. " Nikolaev Cheese Factory") "

qualifying work on the receipt of educational master's degree from speciality a
"076 "Enterprise, trade and exchange activity" on the master's degree program

"Economy, planning and business management",

Odessa National University of Economics

Odessa, 2017

Qualifying work of master's degree consists of three divisions. The object of research is process of formation of the extension activities of the enterprise of the food industry.

The theoretical aspects of expansion of sphere of activity of enterprise are in-process examined; factors that influenced at choice проектуемого expansion are investigated.

A competition environment is analysed at the market of cheese products at the Odesa area and on the whole on Ukraine. The estimation of economic efficiency of project and possible risks are conducted in relation to their minimization.

Creation of workshop is offered from the production of mayonnaise and realization of economic ground of expediency of diversification.

Keywords: diversification of the enterprise, expenses, profits, cashflow, money stream, efficiency of project, term of recoupment.